

IZHAJA VSAK DAN

Šest ob sedeljah in praznikih ob 5, ob ponedeljkih ob 9 zjutraj. Posamične številke se prodajajo po 3 nov. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornberga itd. Zastarele številke po 5 nov. (10 stot.)

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; za naročbe brez dopolnane naročnine, se uprava ne odziva. Naročnina na nedeljsko izdajanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 3-00. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilno napisana pisma se ne sprejemajo in rakopisi se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgia Galati 20 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. - Natianila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga s omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgia Galati št. 20. Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON R 11-97.

Debata o Berchtoldovem ekspoziciji v avstrijski delegaciji.

Gautscheva interpelacija o tržaških namestniških dekretih in Stürgkhov odgovor. - Notranje ministrstvo odbilo rekurz tržašk. magistrata.

Parlamentarni položaj.

Proračunski provizorij. - Rusija nadaljuje o - strukcije. - Ostra kritika Berchtoldove politike v avstrijski delegaciji. - Stürgkhova izjava o tržaških namestniških odlokih. - Rekurz tržaškega magistrata zavrnjen.

DUNAJ 25. (Izv.) V parlamentu znanjemo danes tri važne dogodke. Vlada je predložila proračunski provizorij za I. polletje 1914, ki je vse parlamentarne kroge silno presenetil. Skoro pol milijarde kron hoče najeti vlada s posojili in obremeniti državno gospodarstvo, da tako pokrije predvsem ogromne vojaške izdatke. Kje naj dobi v sedanjem kritičnem gospodarskem položaju tako veliko posojilo, to je seveda veliko vprašanje. Francoski denarni trg nam je zaprt, Nemčija ne da denarja in vlada bo morala radi tega najeti posojila pri domačih bankah, s čemur bodo seveda odtegnjeni milijoni in milijoni avstrijskemu narodnemu gospodarstvu. Gotovo je tudi, da dobi vlada ta posojila pod skrajno neugodnimi pogoji in da bodo te velike žrtve državi in avstrijskemu narodnemu gospodarstvu v dvakratno škodo.

Proračunski provizorij, ki ga je izročila vlada poslancem v roke, je še slabše nezadovoljno razpoloženje v zbornici. Sicer se je posrečilo spraviti predlogo o zvišanju davka na žganje v drugem čitanju pod streho toda parlament stoji sedaj pred novimi težavami, pred reformo osebnega dohodninskega davka, ki vzbuja povsod stvarne pomisleke in naleti gotovo na velike težkoče. Poleg tega se nade, da Rusini opuste obstrukcijsko taktiko, niso izpolnile. Pogajanja glede delazmožnosti galicijskega deželnega zbora oziroma glede galicijske voilne reforme so trajala sicer danes ves dan, a še vedno niso dovedla do definitivnega uspeha. Rusini so izjavili, da vstrajajo pri obstrukciji in da se ne uklonejo nobenemu političnemu Rešitev poljsko-rusinskega vprašanja se pač pričakuje že v najkrajšem času, a to je le upanje brez vsake stvarne podlage.

Posebno veliko pozornost je vzbudila v parlamentu današnja seja zunanjege odseka avstrijske delegacije, kjer se je pričela debata o ekspoziciji grofa Berchtolda. Po uvodnih besedah referenta, markiza Bacquehema, ki je našteval le čiste historične dogodke v balkanski krizi v smislu Berchtoldovega ekspozicije, sta govorila reprezentant nemškega „Nationalverbanda“, delegat Wolf iz pa češki delegat dr. Kramář. Wolfova izjava pa so bila ostra kritika Berchtoldove politike, s stališča, da bi morala Avstrija pričeti takoj v začetku krize z najostrejšo politiko proti slovanskim balkanskim državam. Avstrija bi morala, če bi bilo potrebno, tudi z orožjem v roki varovati svoje interese in preprečiti ustanavljanje močnih slovanskih držav na jugu, ki bodo vplivale tudi na razpoloženje avstrijskih Slovanov, oziroma Jugoslovanov. To je bilo nekako jedro Wolfovega govora, ki je bil sicer ostro naprten proti Berchtoldovi politiki, ki jo je Wolf označil kot škodljivo za avstrijsko bodočnost. Sicer pa si je reprezentant nemških delegatov dovoljeval jako ostre napade na bal-

kanske države, posebno na Srbijo, ki ji je očital, da kolje Albance kakor jagajeta.

Popolnoma drugi duh pa je vel iz govora dr. Kramář, ki je predvsem konstatiral nevarnost, ki si jo je avstrijska politika pripravila za vse čase s tem, da je ustvarila Albanijo, ki gotovo ne bo ugodno vplivala na avstrijsko-italijanske odnose. Kramář je ostro kritiziral politiko, ki leta danes za Italijo in njenimi interesi v Sredozemskem morju in izpostavlja monarhijo vsem nevarnim konfliktom. Avstrija mora s svojo politiko zadeti na italijansko politično ekspanzivnost. Govornik je dalje dokazoval, kako pametneje in koristneje bi bilo za avstrijske interese, da bi Avstrija pripustila Srbijo k Jadranskemu morju in tako za vselej pripomogla k definitivni rešitvi balkanskega vprašanja. Če smo za enkrat ustvarili Albanijo, s tem še nikakor nismo za vedno uničili naravnega in neugasnega srbskega stremeljenja in „Dranga“ na Jadransko morje. V posebno ostrih besedah je konstatiral dr. Kramář, da je avstrijska albanska politika kriva, da je prišlo med Srbijo in Bolgarsko do nesoglasja in da je Berchtoldova politika povzročila drugo balkansko vojno in razbila slovansko balkansko solidarnost. Govornik je direktno vprašal zunanjege ministrsra, koliko je resnice na tem, da je le posredovanju avstrijskega poslanika v Sofiji, grofa Tarnovskega, pripisovali dejstvo, da je bilo dr. Danevovo potovanje v Petrograd preprečeno z bolgarskim napadom na srbsko armado. Bati se je, da je Avstrija zapravila svojo gospodarsko bodočnost na Balkanu, zlasti v Srbiji, kjer nas z vsvo vnaemo izpodiriva zaveznica Nemčija. Posebno ostro je bil dr. Kramář čudovito iznajdljivost zunanjege urada v obrekovanju in hujskanju proti Srbiji. Berchtold se je na ta očitanja čutil primoranega, da je že danes odgovoril na dve Kramářevi vprašanji. Poudarjal je, da avstrijska diplomacija ni čisto nič vplivala na potovanje v Petrograd (to je precej megleen odgovor na jasno vprašanje. — Op. ured.) in da avstrijska diplomacija ni v nobeni zvezi s fantazijami v aferi Procláčka in drugih sličnih aferah.

Tekom današnje delegacijske seje in to je tretji dogodek, ki je vzbujal veliko pozornost v parlamentu, je prišla na vrsto interpelacija barona Gautscha o usodi znanih odlokov tržaškega cesarskega namestnika. Stürgkh je porabil to priliko, da se je izrazil o dekretih in je izjavil: Tržaški namestniški odloki so odstranili anomalijo, ki je izvirala iz dejstva, da so dobivali v tržaški občini občinske službe inozemci, kar je v nasprotju z določbami državnega temeljnega zakona. Vlada vstraja pri pravem stališču tržaških dekretov tudi za bodoče. Kar pa se tiče oseh inozemcev, ki so prizadeti vsled teh dekretov, pa je pripravljena vlada h koncesijam. Te obstoje v tem, da se:

- 1) Rok, ki ga stavljajo dekreti za odpust tujih podanikov iz tržaške občinske službe podaljša brez limitacije.
- 2) Vlada je obljubila vsem 39 uradnikom in slugam, ki bi morali zapustiti tržaško občinsko službo, da jim je pripravljena po-

deliti avstrijsko državljanstvo, če se bodo potegovali za isto.

3) Vlada bo tudi v vseh drugih slučajih preiskovala, ali naj se tudi ostalim inozemskim uslužbencom podeli avstrijsko državljanstvo.

Konečno je grof Stürgkh naglašal, da tržaški namestniški dekreti nikakor niso imeli kake protitalijanske tendence, še manj pa, da bi hoteli žaliti italijanski narod.

Istočasno s Stürgkhovim odgovorom je izšlo tudi oficijalno obvestilo, da je ministrstvo odbilo rekurz, ki ga je vložil tržaški magistrat proti dekretom tržaškega cesarskega namestnika.

Delegacije.

Debata o Berchtoldovem ekspoziciji.

DUNAJ 25. (Kor.) Odsek za zunanje zadeve avstrijske delegacije je imel danes pod predsedstvom delegata dr. Baerenreitherja ob 4 popoldne redno sejo. Razpravo je otvoril poročevalec markiz Bacquehem, nakar je povzel za besedo baron Gautsch, ki je laterpeliral ministrskega predsednika glede znanih dekretov tržaškega cesarskega namestnika, nakar je grof Stürgkh takoj odgovoril. (Bistvo odgovora prinašamo na drugem mestu. Op. ured.)

Za markijem Bacquehemom je govoril delegat Wolf, ki je poudarjal, da je monarhija v balkanski krizi mnogo, kar bi bila zelo dragocena posest, zgubila. Predvsem je trpel ugled Avstrije v vsakem oziru, kar zlasti kaže barometer naših kurzov. Prava sreča za trozvezo je bila, da je prišla Tracija z Drinopoljem vred zopet v turške roke.

Po odgovoru grofa Stürgkha na Gautschevo vprašanje, je govoril dr. Kramář, ki je nasprej poudarjal, da je parlament brez vsake moči, nato pa silno ostro kritiziral zunanjo politiko. Posledica največje napake naše zunanje politike je bila ustvaritev Albanije. 400 milijonov kron smo vrgli proč in naše gospodarstvo življenje oškodovali za dolga leta, dosegli pa samo to, da Srbi niso v Albaniji, zato pa tam, kjer bi radi videli Bolgare. Zgubili smo Rumunijo; zato pa imamo vsekakor veliko zadoščanje, da se resno trudimo pripraviti vse potrebno, da utaknejo Albanijo v žep Italijani in da smo z antigrško politiko Italije in njenimi dalekosežnimi načrti v vzhodnem delu Sredozemskega morja zašli v italijansko rivalstvo. Kaka bi bila naša pozicija, če bi pustili Srbom severno Albanijo in prisilili Italijo, da se sama pogodi z Grško? Moramo pač vedeti, da ima Nemčija čisto druge interese kakor mi in da državi navadno z zmagovalci. Mobilizacija je bila z ozirom na populativnost tripotentente nepotrebna. Pri vsem priznanju pomena prostosti Adrije za monarhijo, je treba konstatirati, da bi ta prostost s prepustitvijo Albanije Srbiji in Grški ne bila ogrožena, temveč bi zato specialno od Srbije dobili kolikor mogoče velike koncesije. Naš vpliv v Albaniji niti za bodočnost ni gotov. Kajti kdo ve, ali se albanski knez med avstrijskim in italijanskim

vplivom ne bo morda ravnal po tretji zaveznici, po Potsdamu, odkoder prihaja.

Oba takozvana uspeha avstrijske politike nista definitivna, ampak začetek konca, ali bolje rečeno, zapletitaja, katerih konca ne more nihče prerokovati. Govornik je vedno deloval nato, da se reši problem bodočnosti Avstrije s pravilno rešitvijo razmerja monarhije napram Slovanom. Kot Slovan mora obžalovati dogodke, ki so se odigrali med Srbijo in Bolgarsko. Vendar pa bi bila velika nepravilnost, če bi se zvrčala vsa krivda na tega ali onega. Kar se je zgodilo med obema državama, je pod rezultata ustvaritve Albanije. Govornik vpraša, ali je resnica, kar zatrjujejo bolgarski listi, da je bil ravno naš poslanik Tarnowski tci, ki je zastavil ves svoj vpliv, da je bilo preprečeno že sklenjeno potovanje dr. Daneva v Petrograd in izdano povelje za napad na Srbe.

Govornik konča: S svojo protisrbsko politiko, z ustvaritvijo Albanije smo preprečili definitivno rešitev balkanskega vprašanja, evropski mir smo ogroževali z oboroževanjem, vmešavali smo se preveč v italijansko-grško-francoske spore, Rumunijo zgubili kljub vsem mogočim naporom zagotovljenjem, Srbijo napojili z jezo, Bolgarsko pa ne za vedno pridobili. Grof Berchtold bi moral najti pot za odkritosrčno dobrohotnost napram vsem po razvoju hrepenečim državam. — Te velike sile pa ni imel, čeprav mu morda ni manjkalo dobre volje in odkritega spoznanja.

Nato se je oglasil k besedi grof Berchtold in izjavil, da odgovori na razna vprašanja koncem debate; le na dve dr. Kramářevi vprašanji, mora takoj odgovoriti. Dr. Kramář je vprašal, kaj je s potovanjem dr. Daneva v Petrograd in z odločilnim vplivom našega scijskega poslanika. Minister lahko to kategorično zanika. Niti grof Tarnovski niti kak drugi član naše diplomacije ni imel nobenega vpliva na Danevovo potovanje v Petrograd. Delegat Kramář je dalje pravil, da smo z afero Prohazka hoteli delati razpoloženje za nameravane mobilizacijske odredbe. Z ozirom nato moram izjaviti, da s to afero, o kateri v onem času še nismo imeli in tudi nismo mogli imeti nobenega avtentičnega poročila, nismo bili v nobeni zvezi. Radi tega je prisiljen, dati kategoričen negativen odgovor, namreč ta, da nismo imeli ničesar skupnega s takratno, precej fantastično pisavo nekaterih časopisov.

Razprava je bila nato prekrajana in se bo nadaljevala jutri ob 4 popoldne.

Ogrska delegacija.

DUNAJ 25. (Kor.) Današnja izvanredna seja ogrske delegacije, ki je bila sklicana na zahtevo opozicije v svrhu razprave o vporabi parlamentarne straže v delegaciji, je bila že tekem ene minute radi neskepnosti zaključena. Navzoči so bili opozicijski delegati, izvzemši Rakovskega; od vladae stranke so bili navzoči samo predsednik Lang, predsednik grof Zichy, dva tajnika in kvestor. Skupni ministri in člani ogrske vlade niso bili navzoči.

Sauvageon je stregel svojim gostom zelo pozornost. Hodil je od drugega do drugega, nihal sedaj temu sedaj onemu, ali svetoval igralcem pri igri, skratka, imel je za vsakogar in vse prijazno besedo.

Star je bil Sauvageon kakih 30 let, majhne postave, mršav in videti je bil bolehen. Njegovo ošiljeno, blede, rdečepegesto lice, z majhnimi, sivimi, rdeče obrobljenimi očmi in redkimi rdečkastimi lasmi je bilo zelo podobno podlasičnemu gobčku.

V mladih letih in brez vinarja v žepu je prišel v Pariz. Nihče ni vedel, odkod je prišel. Da bi se preživljal, se je bavil z najrazličnejšimi posli, ki ga pa nikakor niso preživljali pošteno. Kaka tri leta sem pa je opravljal dvojen posel, namreč posel ribiča in krčmarja. Na otoku St. Denis je bil ukradel star čoln, ki ga je nanovo prebarval, da ne bi ga spoznali, in s tem čolnom je začel ribariti. Zvečer je nastavljal mreže, drugo jutro pa je prodajal navlajene ribe.

Bil je obrežni ropar v pravem pomenu besede. Lovil je po Seini plavajoče deske in drug les, ki je prihajal od ladij, ki so se razbile ob stebrih port au Changea ali notredamskega mostu. Ne da bi mu bil kdo pomagal, si je iz desk in tramov, ki jih je pridobil na ta način, zgradil svojo kolibo,

pri čemer je, zaupač v svojo srečo, imel trden namen, da v tej borni kolibi napravi krčmo.

Ko je bila koliba gotova, mu je manjkalo le še vina in gostov.

— Z vinom ni pridejo tudi gostje, — je dejal sam pri sebi. — Toda odkod naj dobim vina?

Storaj nepotrebno bi bilo praviti, da Sauvageon ni imel niti denarja niti kredita, zato pa so bila njegova načela glede na moje in tvoje precej ohtapna. Da bi bil ponoči v kaki zapuščenii ulici napadel in oropal kakega zakasnelega samotnega potnika, mu ni bilo mogoče zaradi njegove majhne postave in telesne slabosti. Moral si je torej izmisliti nekaj drugega.

Ko je tako premišljal in preudarjal, je opazil nekega večera v svojo nepopisno radost, da se je ravno nasproti njegove kolibe velika ladja do vrha obložena z vinskiimi sodovi, zadržala za čez noč, da bi prihodnje jutro nadaljevala svojo pot v Bercy ali la Rapée.

— Hal! Moja sreča se mi tu smešlja v obraz! — je zaklical veselo. — Tu imam vina dovolj, kakor bi ga bil našel. (Dalje).

PODLISTEK.

Rdeči mlin.

Roman. Spisal Xavier de Montépin.

III.

Krčma ob vodi.

Sauvageonova krčma je bila baraka najrevnejše vrste, zgrajena iz polupreperelih desk, ki so prihajale večinoma od starih ladij. Siamnata streha je pokrivala to iz potrdila zbito kočjo, ki je imela en sam prostor z enim vrati in dvema oknom. Tri ali štiri krivenciaste vrbe, ki so stale na zadnji strani nizkega obrežja in so segale skoraj do strehe, so raztezale svoje veje po njej. Če je voda v Seini narastla le za nekaj čreviljev, je dosegala vrata; le še eden ali dva črevilja več, pa se je zdelo, da se mora koliba pogreztniti v vodi. Vse pohištvo edne sobe je bilo par klopč in miz iz neoskoblanega lesa, pod stropom pa je bil nekaj viseč peograd, kjer je imel krčmar svoje ležišče, obstoječe iz polusegnite slame. Ker kleti za shrambo vina ni bilo, jo je Sauvageon nadomestil s tem, da je ob

steni pritržil desko, in ra tej deski je bila vsa njegova zaloga: trije vinski sodovi in dva majhna sodčka z žganjem.

Da je ta zunan in znotraj tako malo udobnosti nudeča krčma imela vendar svoje goste, je pač težko umljivo. Vendar pa jih je imela, in dasiravno ne morda kakih izvoljencev, pa zato tem mnogoštevilnejše, o čemer se takoj prepričamo.

Ko se je Hubert, glavni kucev, poslovil od svojega skrivnostnega posetnika, je krenil proti Sauvageonovi krčmi. Ko je prišel do krčme, je potegnili iz žepa mošnjo, ki mu jo je dal neznanec, jo odprl in vzal iz nje kakih petdeset zlatnikov in jih spustil v telovnikov žep. Ko je storil to, je zopet zavezal mošnjo, jo skrbno skrli pri sebi in stopil nato čez prag v krčmo.

Kakih deset možakov, mladih in starih, zelo sumljive in bolj ali manj odurne vnanjosti, je kadeč, igrajoč in pijoč sedel pri mizah. Nekaj jih je bilo zanikerno in omazan obličeni, drugi pa so bili opravljeni celo fino in prevzetno, to se pravi, nosili so z resami obličte obleke, toda zlate rese so bile že zelo oguljene in na sukujah je bilo videti tupatam kako luknjo. Čudno je bilo, da je bilo vse tiho in mirno in da so igrali brez krika in prepira.

Predsednik baron Lang je otvoril sejo ob 11 dopoldne.

Lovasz: „Kje so skupni ministri?“

Predsednik: „Najprej se prečita protokol zadnje seje.“

Grof Andrassy zahteva besedo k poslovanju.

Teleki: „Nismo sklepni.“

Andrassy: „To sem hotel tudi jaz med drugim konstatirati.“

Baron Lang: „Kakor hitro se govori o sklepčnosti, je moja dolžnost konstatirati, da ni predpisana samo po poslovniku, ampak tudi po zakonu. Ker pa ni navzoča niti polovica delegatov, zaključujem sejo.“

Po sklepu plenarne seje je odšla opozicija v palačo kneza Windischgratza, da se posvetuje glede nadaljnjega postopanja. Plenarna seja ogrske delegacije se bo vršila dne 1. decembra ob 10 dopoldne, z dnevnim redom: Določitev nadaljnjih agend.

DUNAJ 25. (Kor.) Po današnji plenarni seji ogrske delegacije so imeli opozicionalci sejo, po kateri so izdali komunikate, ki konstatirajo, da je današnja plenarna seja dokazala, da so vsi merodajni faktorji odločeni prepričati manjšinske pravice delegatov in naglašajo, da je nenavzočnost skupnih ministrov pri tem „puču“ večine izzvala preseženje.

Poslanska zbornica.

Na današnji seji poslanske zbornice je finančni minister predložil šestmesečni proračunski provizorij, v katerem se finančni minister istočasno pooblašča, da izplača dne 1. julija 1914 in 1. januarja 1915 zapadle zakladne liste in poskrbi sledeče zneske potom kreditnih operacij:

6.435.000 K za izplačilo splošnega državnega dolga v prvem polletju 1914, 13.000.000 K za železniške investicije, 53.498.730 K kot pripomočni znesek za zahtevane izvanredne kredite za armado in mornarico v prvem polletju 1914, 51.897.000 K kot pripomočni znesek za l. 1912 dovoljene izredne kredite za armado mornarico, 227.129.500 K kot pripomočni znesek k stroškom za izredne odredbe vojne in mornariške uprave povodom evropske krize.

Nato se je nadaljevala razprava o predlogi glede zvišanja davka na žganja. Govoril je dr. Steinwender. Pri glasovanju so bili odklonjeni vsi manjšinski predlogi in je bila predloga sprejeta v smislu odseka.

Zbornica je pričela nato drugo čitanje osebno-dohodniške predloge.

Debato o osebno-dohodniški predlogi je otvoril poročevalec dr. Licht. Poslanca Staněk in Lukaszewicz sta utemeljevala minoritetne predloge.

Posl. Svoboda je imel govor v češkem jeziku. Posl. Parrer je izjavil, da so krščanski socijalci za skorajšnjo rešitev finančne predloge. Po govoru Rusina Follisa, ki je govoril podrgno uro, je bila razprava prekinjena in se je nadaljevala razprava o Pacherjevem nujnem predlogu glede zboljšanja učiteljskega položaja. Govoril je posl. Tušar.

Po nekaterih vprašanjih na predsednika, je bila seja zaključena.

Gautscheva interpelacija o tržaških dekretih.

DUNAJ 25. (Kor.) Na današnji seji zunanega odseka avstrijske delegacije je delegat baron Gautsch izjavil: „Glede nujne namene, razpravljati v delegacijah o notranje-političnih vprašanjih. Vendar pa pridejo včasih odredbe notranje uprave, ki vplivajo na javno mnenje tujine in tega gotovo ne smemo prezreti.“

Po poročilih listov, je izročil tržaški cesarski namestnik meseca avgusta tržaškemu magistratu odloke, ki se tičejo nastavljanja Neavstrijcev, oziroma Italijanov iz kraljestva. To vprašanje je samo na sebi rešeno že v državnem osnovnem zakonu. A sedaj razpravlja o teh dekretih tudi italijansko časopisje in tudi italijanski politični krogi so jako intenzivni. Vsak pristaž trovezne politike in prijatelj Italije mora želeiti, da pride torej v tem vprašanju do jasnosti in da se odpravijo vsi obstoječi dvomi in neveselo razpoloženje.

Prosimo radi tega visoko vlado, da se o tržaških dekretih izrazi jasno.

Ogrska zbornica.

BUDIMPEŠTA 25. (Kor.) V zbornici se je danes nadaljevala generalna debata o tiskovnem zakonu.

Posl. Krolow je priporočal predlogo, vendar pa se mu zde potrebne nekatere spremembe. Posl. Mezössy je polemiziral z nekaterimi govorniki manjšine in konstatiral zasluge posl. Vaszonija, ki je odklonil mesto v nekem odličnem zavodu, samo da lahko varuje svojo politično neodvisnost, dočim je bil predsednik zbornice pred kratkim izvoljen v ravnateljstvo neke velike premogokopne družbe. Govornik je hotel ponovno razpravljati o procesu Desy, a ga je predsednik vedno pozval, naj se drži predmeta. Prišlo je parkrat do zelo burnih prizorov, tekom katerih je bilo več poslancev poklicanih k redu.

Ob 8 zvečer je bila seja zaključena in se debata jutri nadaljuje. — Jutri se bo vršila tudi razprava o neki interpelaciji glede odprave komisarijata na Hrvaškem.

Hrvaško vprašanje.

BUDIMPEŠTA 25. (Kor.) Komisar baron Skerlec in minister za Hrvaško grof Pejačević, sta konferirala danes z ministri predseidnikom grofom Tiszom o restituciji hrvaške ustave. Po Tiszinem odhodu sta Skerlec in Pejačević nadaljevala pogajanja. Kakor se zatrjuje, se baron Skerlec še danes vrne v Zagreb.

BUDIMPEŠTA 25. (Izv.) Po konferenci, ki je trajala nad eno uro, je izjavil grof Tisza: „Upam, da pride sedaj vse v red. Pogajanja še niso končana, a prepričan sem, da se to zgodi kmalu.“

ZAGREB 25. (Izv.) Za četrtek je sklical baron Skerlec konferenco unijonistične stranke, ki ji predseduje bivši ban Tomašič. Oficijozno glasilo stranke prava „Hrvat“ priobčuje oficijalno izjavo stranke, da smatra stranka prava pakt, ki ga je sklenila svoječasnno s koalicijo, za uničen. Izjava pravi: „Izjavljamo, da je z ozirom na pogajanja koalicije, ki stoji v nasprotju z določbami svoječasnnega pakta stranke prava s koalicijo, izgubil za nas ta pakt z dnem 21. nov. 1913, vso veljavo. „Hrvat“ izjavlja dalje, da bo te dni publicirana vsebina cele pogodbe.“

Kralj Ferdinand se vrne v Sofijo.

DUNAJ 25. (Izv.) Uradno se poroča z bolgarske strani: Kralj Ferdinand se prihodnje dni vrne v Sofijo. Ladja, ki ga odpelje iz Oršove v Lom Palanko, je že naročena. Potovalni načrt je že določen. Kralj bo potoval preko Ogrske in nadaljeval pot potem od Oršove po Donavi. Vse vesti, da se je kralj naveličal vlade, so izmišljene. Istotako tudi vesti o boleznih prestolonaslednika Borisa in njegovem dozdevnem bivanju v inozemstvu. S temi kategoričnimi demantiji vseh kritičnih vesti, ki so prihajale iz Pariza, Petrograda, Berlina in tudi iz Sofje, se namerava za enkrat uničiti in udušiti javna presoja bolgarskega položaja, ki ostane vzlic kraljevemu povratku slejkoprej kritičen, ker protidržavni gibanja nikakor ni mogoče prikriti.

XXXVII. redni občni zbor pol. društva „Edinosti“.

Tajniško poročilo.

Na občnem zboru v nedeljo, dne 23. t. m., je podal društveni tajnik dr. Iv. M. Čok sledeče poročilo:

Slavni občni zbor! Častiti zborovalci!

Manogo dogodkov zgodovinske važnosti se je dogodilo v preteklem letu, ki so vplivali na vso Evropo in zlasti na našo državo, ki se nahaja v nje sru. Ti dogodki so imeli posredno jak odmev tudi pri nas in zato je bilo preteklo poslovno leto političnega društva „Edinost“ bolj živahno in pomembnejše nego prejšnje.

Društvo je predstenoval drž. poslanec dr. Josip Wilfan, izvoljen na občnem zboru dne 10. oktobra 1912 l., na katerem so bili izvoljeni v odbor: kot podpredsednika dr. Ed. Slavik in Alojz Gorjup, kot tajnik dr. Iv. M. Čok, kot blagajnik Vl. Ternovec, kot odborniki: Makso Cofič, dr. Gustav Gregorin, dr. O. Rybář, dr. Jos. Jedlowski in Edv. Dobrila;

kot namestniki: Godina Silvester Bernardov, p. d. Ban (Škedač), Anton Švab-Skabar (Sv. Ivan), Andrej Grgič (Bazovica), Luka Kralj (Trebče), Ivan Kožuta (Sv. Križ), Karel Majalan (Opčine), Jaki Mikola (Rojan), Matej Milič (Prosek), Mate Sever (Rocol), Jakob Starc (Barkovlje); pregledovalci računov: dr. Jos. Abram, Gracijan Stepančič in Ivan Prelog.

Odbor je imel vsega skupaj 35 sej, na katerih je preučeval vse važne zadeve, tičeče se društva ali narodnih zadev tržaškega Slovanstva. Z ozirom na to, da smatra politično društvo „Edinost“ za svojo pravico in dolžnost, da čuva nad vsem, kar se tiče interesov tržaškega Slovanstva, je naravno, da so bili predmeti posvetovanj odbora našega političnega društva najrazličnejši: taki, ki so bili lokalnega pomena in taki, ki so bili važni za celokupno tržaško Slovanstvo.

Politično društvo „Edinost“ je bilo pred desetletji ne le najvažnejše slovanstvo društvo na tržaškem ozemlju — saj to je že danes — ampak tudi ono društvo, v katerem se je centraliziralo sploh vse naše narodno delo. Danes pa je tržaško Slovanstvo že tako močno in je naše narodno delo že tako sarastilo, da je potrebna večja decentralizacija. Že v lanskem tajniškem poročilu je bilo govora o tem, naj bi se tudi organizacija političnega društva „Edinost“ urenila na „decentralistični“ podlagi: na ta način bo bolje poskrbljeno za boljši stik med vodstvom in narodom. Potreba po decentralizaciji se je pokazala zopet zlasti ob priliki letošnjih občinskih volitev. Osredotočeno bi bilo potem vse naše narodno delo v našem odboru, čigar izvrševalni organ naj bi bila že davno nameravana in pogrešana institucija narodnega tajništva.

Nobenega dvoma tudi ni, da je naše glasilo, list „Edinost“, potrebno reforme, in gotovo bode morala biti na glavnih skrbih prihodnjega odbora, da napravi v tem pogledu potrebne primerne korake.

Naravno pa je, da bo moglo politično društvo „Edinost“ tako važnim nalogam biti kos le tedaj, ako bo imelo na razpolago dovolj sredstev za to, to je, dovolj zmognih ljudi s primerno voljo, da potrebne reforme izvrše, kakor tudi dovolj denarnih sredstev, ki so neobhodno potrebna. V prvem pogledu, radi zmognih ljudi, ni dvoma, da se taki nahajajo med tržaškimi Slovenci, pa manjka jim potrebna volja in ljubezen do narodne stvari, do naše bodočnosti in do — dela. Skrajni čas bi bil, da bi enkrat odpadel vzrok večnega nezadovoljstva s tistimi inteligenti, ki nočejo izprevideti, kakšen greh zagrešajo na svojem narodu s tem, da se otegujejo svojim dolžnostim in s tem doprinašajo k temu, da naš narod v Trstu ne napreduje tako, kakor bi lahko, in torej zaostaja po njihovi krivdi.

Kar se pa tiče denarnih sredstev, bi bila dolžnost rodoljubov, da priskočijo z vse izdatnejšimi sredstvi na pomoč našemu najvažnejšemu društvu. „Z golo roko se ne more kače loviti,“ pravi naša narodna pri-

slovlca. Izdatki političnega društva so pa, ali pravzaprav, bi morali biti, zlasti ob volitvah, zelo veliki, in sicer ne morda za kupovanje glasov, marveč za tiskovine, reklamacijske urade in podobno; dohodkov pa je temu nasproti veliko premalo. Dober vir dohodkov bi bilo večje število družtvenikov; toda vkljub vsem pozivom na vseh občnih zborih našega društva in v našem glasilu, pa ima politično društvo „Edinost“, najvažnejše in najkoristnejše naše društvo v Trstu, danes . . . 151 članov. Zlasti bi bilo pričakovati več zanimanja za naše društvo s strani tistih, ki bi od krepke in na obsežnejši podlagi zasnovane narodne politike lahko imeli največ koristi: to so slovanški trgovci v Trstu, ki so v imeniku naših članov prav slabo, siabo zastopani.

Tudi v preteklem letu ni priznala smrtne kosa našim vrstam. Dne 19. dec. l. 1912. nam je ugrabila nepozabnega Alojza Gorjupa, veleposelnika in trgovca na Proseku, našega večletnega podpredsednika, člana, odbornika ali predsednika ter vnetega podpiratelja mnogih naših narodnih društev. Skozi dolgo vrsto let so mu volilci zgorne okolice izkazovali svoje zaupanje s tem, da so ga volili v mestni svet, kjer je vedno vneto zastopal koristi slovankega naroda kot svetovalec in deželni odbornik. Velika množica naroda mu je izkazala svojo hvaležnost z udeležbo pri pogrebu, pri katerem so spremljali pokojnega tovariša slovenski mestni poslanci in odborniki političnega društva „Edinost“ in corpore.

V Lobjerju pa je dne 27. marca t. l. za vedno zatisnil oči Martin Pečar, ki je bil skozi dolgo let odbornik našega društva. Bil je kremenit značaj prave stare okoličanske korenine. Osi svoje mladosti dalje je bil navdušen delavec na narodnem polju in je s svojimi skromnimi močmi obilo doprinesel k probujanju našega naroda v svojem kraju.

V spomin in hvaležnost zaključimo tem preminulim narodnim delavcem in boriteljem: Slava!

Naj se dotaknem sedaj še na kratko dogodkov v preteklem letu, ki so najbolj posegli v delovanje političnega društva „Edinost“.

Občinske volitve.

Ker je z letošnjim početjem potekla staremu mestnemu svetu, oziroma deželnemu zboru funkcijska doba, vršile so se v preteklem mesecu juniju nove občinske volitve. Nasprotniki so napeli vse svoje moči in izrabili vsa obila, na razpolago jim stojiča sredstva — saj imajo v rokah občino, ki vodi vse predpriprave za volitve —, da nas prikradjajo in zlasti, da nam odvzamejo kaj od tega, kar je bilo doslej izključno naše. V ta namen so se združili Italijani celo z Nemci, ki jih sicer tako sovražijo. Vrgli so se z vso močjo ne le na mestne okraje, ampak tudi na okolico. V dejstva pa, da so nas v II. razredu II. okoličanskega okraja pognali v ožjo volitev, ne smemo videti oslabljenja narodne zavesti slovenskih prebivalcev II. okoličanskega okraja in tudi ne nazadovanja naše stranke, temveč naravno posledico dejstva, da se mesto čedalje bolj širi v okolico, zlasti spodnjo, in da postaja prebivalstvo na ta način v teh okrajih naravnostno bolj mešano. Pripravljeni moramo biti celo na to, da bo v bodoče v tem pogledu za nas še slabše in skrb naših poslancev bo morala biti vsled tega, zavzeti se najenergičneje za to, da se sedanji volilni red nadomesti z drugim, na podlagi proporcionalnega sistema, ki je edino pravičen in primeren za naše razmere.

Sicer se uspeh letošnjih volitev ne razlikuje od prejšnjega: v okolici smo obdržali vseh 12 mandatov, v mestu smo se iznova častno afirmirali in dokazali, da smo stranka, ki jo je treba uvaževati, ker odločuje. Naši glasovi v mestu rastejo in upanje je upravičeno, da pridemo v doglednem času tudi mestni Slovenci do lastnega zastopstva.

Zemljiškoknjižni zakon.

Stališče, ki je je zvezemala večina mestnega sveta, ki ima v rokah občino,

nasproti nam, se ni v ničemer izpremenilo. Po mačehinsko ravnajo z okolico, za katero se ne brigajo niti v gospodarskem, niti kulturnem pogledu dovolj. Prepotrebnege zemljiškoknjižnega zakona naš deželni zbor še sedaj ni sklenil, čeprav donaha neurejenost zemljiške knjige posebno okoličanskim posestnikom obilo zaprek in škode, urejanje pa ogromne stroške. Ne gane se občina tudi radi razdelitve občinskih pašnikov med upravičene posestnike. (Pride še).

Govor držav. poslanca dra. O. Rybára

v seji zbornice posl. dne 13. nov. 1913.

Kje je krivda? Važnost narodnega vprašanja.

Opozoriti bi hotel še na neko drugo okolnost, ki dokazuje, kako težavno je to vprašanje ter da le dobra volja in pogum ne zadoščata. Imamo v tej zbornici odsek za narodne stvari. Ta odsek je izvolila že prejšnja zbornica. Ali pa veste, gospoda moja, koliko sej je imel ta odsek v stari zbornici? Le eno, v svrhu konstituiranja, in novi zbornici tudi le eno v isto svrhu! In veste-li, kdo je na čelu tega odseka? Socijalni demokrat, tovariš Pernertorfer. O njega je torej odvisno sklicevanje tega odseka. (Poslanec dr. Renner: Razpravljajo se je opetovano, ali gospodje nočejo!) Prepričan sem se, da obstoji le en sejni protokol. (Poslanec dr. Renner: Razpravljajo se je opetovano, ali gospodje z obeh strani so odklonili! — Poslanec dr. Diamand: Odsek je pač stika zbornice!) Potem zahtevajte, da se odsek skliče in postavite kaj na dnevni red. Če se potem pokaže, da stranke res nočejo razpravljati o tem, boste opravičeni. Dokler pa ne bo odsek sklican niti v eno sejo, moramo že reči, da je tudi načelnik nekaj kriv na tem. (Poslanec dr. Renner: Potem pridemo mi, Malorusi in Jugoslovani, Nemcev in Čehov na ne bo). Tudi o tem bom govoril.

Za narodno avtonomijo!

Rešitev narodnega vprašanja je tako težka zate — česar tudi ni težko pogoditi, — ker se različne stranke postavljajo na povsem različna stališča in imajo povsem različne pojme o posamičnih določbah, ki naj bi se ukrenile, tako različne, da — kar se je tudi včeraj pokazalo in akar je tudi dr. Renner sedaj omenjal — ni niti možno priti do mirnega razpravljanja. V tem pogledu se je že včeraj od neke strani opozorilo na to, da se v Avstriji neprestano omahuje tam in tja med centralizmom in federalizmom, da se poskuša enkrat z enim, enkrat z drugim, da pa ne ta ne oni princip ne more dovesti do rešitve tega vprašanja, ker se na največ straneh v Avstriji pod federalizmom razumeva deželna avtonomija, dočim bi bila po nazoru dolničnega govornika narodna avtonomija tisti princip, ki naj bi dal podlago za rešitev narodnega vprašanja v Avstriji. Temu nazoru pritrjamo tudi jaz popolnoma. Vem, da prihajamo s tem do tega nasprotstva napram drugim slovanским strankam in da smo tudi že prišli, in to ne le še le v zadnji čas. Že v letu 1848, že v prvih državnih zastopstvih, se je pokazalo to nasprotstvo med južnimi in severnimi Slovani, a vzlic temu, mislim, se da ta konflikt, ki obstoji med nami, lahko premostiti, kajti, gospoda moja, tudi ob ohranitvi sedanjih mej kronovin, tudi ob ohranitvi deželne avtonomije je možno uveljaviti princip narodne avtonomije s tem, da se namreč to, kar se zahteva od nas za vso državo, zahteva tudi za posamične kronovine na ta način, da se v vsaki posamični kronovini, ki naj obstoji nadalje, če se to zahteva, dovoli posamičnim narodnostim narodna avtonomija. Saj do tega bo moralo priti — je vse zastoj! Ali se Avstrija razbije, kakor se to napoveduje od različnih strani, ali pa bo morala preiti k priznavanju pravice vsake posamične narodnosti, da si sama ureja svoje narodne stvari in sklepa o njih! Deloma je bila že dana ta pravica, in ravno na Češkem, kjer se najbolj bračijo tega, so že dani začetki za to. Saj imamo tam posamične institucije sekcijonirane; tako deželni šolski svet, deželni kulturni svet, deželni sanitetni svet itd., tudi instituti za socialno oskrbovanje so, vsaj deloma, sekcijonirani. Privatalni instituti pa tem bolj. Kar se je zgodilo tam, kar se je na Moravskem razvijalo v veliko večji meri, bodo morali dati tudi v drugih kronovinah in bo moralo prodreti.

Ali vprašanje je, kako naj se to zgodi. Tu gredo mnenja navzkriž. Nedavno smo čuli iz ust visoko stojiče osebe, naj se narodni spori vržejo iz parlamenta in naj se uravnajo po deželah. Od nemške strani smo čuli včeraj iz ust gospoda dra. Lodgmana, da zahteva ravno nasprotno, ker je rekel: Konflikt v deželah naj se prenese v parlament. (Dalje na V. strani).

Turške srečke

so najbolj zanesljiva loterija, kajti vsaka srečka mora zadeti! Prospekte razpošilja Češke industrijske banke glavno zastopstvo v Ljubljani.

Škandalozne razmere na okrajnem sodišču v Kopru.

Iz Koperščine. — Že se je mislilo pred nekaj leti, da se tudi mi Istrski Slovenci, ki nas je božja previdnost priklonila sodnemu okraju koprskemu, bližamo oni enakopravnosti, ki nam je zajamčena v členu XIX. drž. osnovnega zakona iz leta 1867. Star pregovor pa pravi, da se misliti pravi nič vedeti. Takoj ko je zatisnil očel prejšnji voditelj okrajnega sodišča v Kopru, blagopokojni svetnik Šravs, se je oddahnila laška kamora na sodišču in to zato, ker je vedela, da se vrnejo zopet oni lepi, zlati časi, ko je z našim ubogim kmetom delala, kakor se jej zljubilo. Ni se varala, kajti res gremo „dal mal in peggio“, kakor pravijo Italijani. V dokaz temu eva vam:

Dokler je vodil zapuščinski oddelček na sodišču v Kopru poštenil Farlan dr. Trevisan, je določil vedno, da prisostvujejo pri napravi inventarjev kot sodni cenilci — domači cenilci. Ko pa je vzel vajeti v roke pri tem oddelku gospod voditelj sodišča v Kopru, niso domači cenilci več za ta posej sposobni. Zakaj, bi znal povedati on. Na pritožbo nekoga županstva, naj se k cenitvam, ki jih je treba opraviti na deželi, pritegnejo domači cenilci, je odgovoril gospod voditelj, da tedaj kadar gre za te stvari inventarjev, ne smeta biti oba cenilca z dežele, pač pa se mora določiti v korist (?) mladoletnih vtevec iz Kopra, češ da bi domači cenilci vteglili eno ali drugo zapuščino preizkoro centi, in to bi bilo v škodo mladoletnih otrok. Res velika je skrb gospoda nadvarstvenega sodnika za mladoletne in ti mu bodo morali svojedobno postaviti v znak hvaležnosti spomenik. Avstrijska vlada bi pa mogla take sodnike odklikovati s kakim redom. Da je njegova skrb za mladoletne res resnična, navajam danes samo neke.

V vasi D. se ima, ker so mladoletni otroci med dediči, napraviti inventar. Gospod voditelj zapuščinskega oddelka je določil, da se prilegata k sestavi inventarja dva cenilca in sicer eden iz domače vasi (da kaže drugemu, kaj je in kaj ni), drugi pa mora priti iz Kopra, da bo vseno čuval, da ne bi domači cenilec preizkoro ali previsoko cenil na 800 K vredne zapuščine.

Res moštri so cenilci iz Kopra. Posebno eden se odlikuje in to je mož, ki nosi ime slovenskega skladatelja, ki je v Kanalu, ali ne vem, kje zložil pesem „Se nočoj mi luna mila“ itd. Mogoče da je cenilec iz Kopra kaj v sorodu z našim skladateljem. Znak kažejo, da je. — Sodno sestavljena komisija je prišla na lice mesta, da napravi inventar. Prišlo se je delo, ali gospod nadcenilec iz Kopra se je spornih komponista naše ljubke pesmi in — sladko zaspal. Mogoče, da ga je dirnila lepota naše pesmi, ali pa v Kopru preveč zavžiti alkohol. Dejstvo je, da je zaspal. Sicer je v svojo opravilčno povedal, da je tekom pretekle noči zmesil nič manj kot 136 kg kruha. Ko se je pa na naših tleh naspal, izžival je z laškimi popotkami.

Sedaj pa nekaj vprašaj na predsedni šivo c. kr. deželnega sodišča v Trstu, ki ga poznamo kot nepristransko. Je li v korist mladoletnim, da se pritegujejo za cenilce in izvedence na deželi ljudje, ki namesto da bi opravljali svojo službo kot cenilci, spe? So li mogoče naši cenilci, ki poznajo natančno svoj domači kraj, nesposobni za sestavo navadnega inventarja? Kje v zakonu je določeno, da mora na deželo skoraj vedno slovensščine ne vešč, od alkohola premagan cenilec? Ali je res to, kar trdi gospod voditelj zapuščinskega oddelka na sodišču v Kopru, da ne smeta biti dva cenilca iz istega kraja pri sestavi inventarja na deželi? Zkaj pa naših cenilcev, ki bolje poznajo razmere in jezik prebivalstva, ne pokličemo v Koper? Na ta vprašanja pričakujemo v najkrajšem času odgovora in sicer od strogega predsednika deželnega sodišča, g. vit. Milovčiča. Ako ne verjame nam, ki poznamo navadno uradno ščinc „zur Berichterstattung“, naj pokliče poljubnega duc vse točne cenilce koprškega okraja k sebi, in ti mu bodo natančno povedali, ali odgovarjajo naše navade resnici ali ne.

Končno opozarjamo gospoda voditelja sodišča v Kopru, da ne slika za pisem teh vrstic med uradništvom v Kopru, ker osebe, ki je to pisala, bo poročala javnosti v najkrajšem času še o drugih tovorikah, ki s njih spleta gospod svetnik Tujach, kot voditelj sodišča v Kopru. Clara pacta boni amici. Našemu narodu pa to, kar mu pritiče.

Vsem cenilcem slovenske narodnosti, ki opravljajo to službo, pa priporočamo, da se tej časti odpovedo, ker ni častno za nje, da hodijo na cenilce s pijacijami, zaspanimi in Boga prekrižajočimi osebami, ki se ob vsaki v pijanosti izvršeni neumnosti sami karakteriizirajo z izrekom „mi asino“.

„Kraški“.

SHODI.

Javni shod NDO na Sovrancišču. Ob obliini od 12.30 se je vršil v nedeljo popoldne javni shod v gostilni g. Žvca na Sovra-

šču. Shod je sklicala „Narodna delavska organizacija“ na zahtevo delavstva omenjenega kraja. Strokovni tajnik Brandner je, otvorilvi shod, pojasnil njegov namen, naka je poročal o dnevnem redu državni in deželni poslanec dr. O Rybář, ki je pojasnil vzroke brezposelnosti s splošnega, kakor tudi z lokalno-tržaškega stališča. Zlasti pa je razpravljajal o nesrečni avstrijski politiki, ki je doživela na Balkanu poraz za porazom ter se tako zamerila balkanskim trgovcem, kar nam mnogo škoduje. Zaradi renjikoov, ki so zaposleni pri zgradbi železnice Rocol — Lonjer, dočim so domačini brezposelni, je govornik že interveniral na železniškem ravnateljstvu. Objavlja, da napravi še nadaljnje korake, da se te krivice dpravijo, toda delavci naj se organizirajo v vrstah „Narodne delavske organizacije“, ker le ta strokovna organizacija pride v poštev pri obrambi interesov domačega slovenskega delavstva.

Nato je dobil besedo tov. Križmančič, ki je nastikal v pravi luči nasprotuje slovenskih delavcev. Deželni poslanec Negode in zborovalec Grlič sta poudarjala potrebo podružnice NDO za Sv. Ivan. Shod je bil nato zaključen.

Zaradi razmer pri zgradbi gornavedene železnice, kjer je delo oddano renjiclom, vložil strokovno tajništvo „Narodne delavske organizacije“ na ministrskega predsednika pismeno pritožbo z zahtevo, da se napravi tem razmeram čimprej konec ter tako preskrbi kruha brezposelnemu domačemu delavstvu.

Grahovo ob Bači. Dne 16. t. m. se je vršil tu dobro obiskani shod svetlucijske podružnice „Zveze Jugoslovanskih Železničarjev“. Poročevalec, g. Škerjanc iz Trsta, nam je v lepih besedah orisal namen organizacije in njene cilje. Ta najmlajša podružnica šteje danes že čez 50 udov, kar je jako lep napredek v kratkem času njenega obstoja.

Nastopili so še razni govorniki: gg. Mla kar iz Ljubljane, nadučitelj Rakovčček od Sv. Lucije, Vales in Urbančič iz Kanala. G. Zupanc, predsednik podružnice, je izpodbujal navzroč na vztrajno in neustraheno delo in se je obenem tudi poslovil od nas, ker je premeščen v Lupoglavo.

Nato je govoril deželni poslanec g. Mikuš takole:

Velescenjeni zborovalci! Srčno mi bodite pozdravljeni možje, ki se tako vneto družite v vrste za obrambo visokih idealov, ki nam jih nalaga življenje in poštenje.

S ponosom navdaja vsakega dobrega Slovenca prepričanje, da so vsi stanovi zrel i, da branijo v organiziranih in discipliniranih četah pravice, ki so vedno v nevarnosti pred močnim našim sovražnikom, ki ni poznal nikdar pravice, ampak le pest in nasilje. Kulturna zrelost nas je zbudila sicer za boj — toda naš boj ne bo onačuščen z nasiljem, ampak blagoslovljen bo z delom, ki nas mora pripeljati do cilja, do pravic, in človečanske svobode.

Vsi smo delavci za celo vrsto gospodarjev nad nami, — toda sužnji nismo! Dobro se zavedamo svojih dolžnosti, toda zavedamo se tudi svojih pravic. Naši gospodarji poznajo deslej le pravice, toda spomniti jih moramo, da imajo tudi oni prav toliko dolžnosti za nas, kolikor jih imamo mi za nje.

Zatlačiti se mora v nebovpijoč sistem narodnega boja proti nam, dolžni smo boriti se za stanovsko in narodno enakopravnost, in to z enakim orožjem in še večjo silo kakor nasprotniki. Orožje nam narekujejo razni Volkstrati, in če nam bo potreba posluževati se njihovega nečednega načela v boju, ga uporabimo v obrambo.

Pozdravljam z iskrenim navdušenjem vašo novo bojno vrsto, — stojte trdno, — zavedajte se svojih pravic in bodite prepričani, da ni človeka nad vami, ki vam bi smel nekaznovan kratiti iste. Kjer ne more doseči vsa en sam, doseže to vrsta in v vrsto stopamo z vami vsi. Išcite pomoči pred vsem v lastni moči! Če ne, pokličite na plan vse, ki ne služijo krivicam — in teh nas bo dovolj, da vzdigemo glas in pest.

Počastite me, če me pokličete po potrebi v vaše vrste! Kolikor bo v moji moči, rad zastavim svoje sile s svojimi somišljeniki v boju za vaše pravice, v boju za našo narodno svobodo.

Stopajmo zavestao naprej pod zastavo Slave! Naprej za svobodo in pravico!

Nato je predsedujoči podružnični podpredsednik Černe zaključil ta tako dobro uspeši shod.

Anton Mahne, trgovec

Prilporeča sl. občinstvu
svojo trgovino jestvin in kolonijalnega blaga
Trst, ulica del' Istria št. 4
s podružnico na Greti št. 275.
VSAKOVRSTNA VINA IN LIKERJI
v steklenicah Blago vedno sveže. Postrežba na dom. Prodaja na drobno in na debelo.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Trstu

registravana zadruga z nemojeno zav.

sprejema hranilne vloge 4 1/2 %
in jih obrestuje po 4 1/2 %
po 4 1/2 % na dvamesečno, po 5 % na šestmesečno odpoved;
daje zadružnikom posojila po 6 % na poroštvo ali na vknjižbo
proti odplačevanju v mesečnih, četrtletnih ali drugače določljivih obrokih.
Urađuje se vsak delavnik od 9 do 12 dopoldne in od 3 do 5 popoldne.
V lastni hiši — ulica Torre bianca št. 21.

Dr. Korsano

Specijalist za sifilitične in kožne bolezni
Ima svoj ambulatorij
v Trstu, v ul. San Lazzaro št. 17, I.
(Palazzo Diana)
Za cerkvijo Sv. Antona novega.
Sprejema od 12. do 1. in od 6 do 7 pop.
ženske od 5 do 6 popoldne

Dr. D. KARAVAN

— ZDRAVNIK —
specijalist za notranje bolezni in za bolezni na dihalih (grlo in nos)
ordnuje na svojem stanovanju v Trstu,
Corso št. 12
od 11 1/2 do 1 1/2 in od 4 1/2 do 5 1/2 popoldne.
TELEFON 177/IV.

Dr. PEČNIK

(Dr. PETSCHNIGG)
TRST, VIA S. CATERINA ŠTEV. 1.
Zdravnik za notranje (splošne) bolezni.
8—9 in 2—3 in specijalist za kožne in
vodne (spolne) bolezni: 11 1/2—1 in 7—7 1/2

MESO! MESO!

prilijša sveže volovsko, telečje ali ovčje v zabojih po 5 kg poštnine prosto; kilogram po kron 80.—. Preščeje meso po kron 90.— klg. — Vrat, karre ali pa špeh po kron 1.10 klgr. Prekajen špeh po kron 1.20 klgr. proti pošta. povzetju.
II. FRIEDMAN. Herinese 18, Ogrsko

Imperial Tigova kava z kreno
najbolji kavini primesek.
Poved v prodaji.

Avtoriziran elektrotehniški mehanik Vittorio Ban

Trst, ulica S. Anastasio 22.
TELEFON ŠTEV. 21-84
PREVZEMAJO SE INSTALACIJE
električnih luči, motorjev, električnih zvoncev, telefonov in strelovodov.
Bogata zaloga svetiljk in mrežle najboljših znamk.
Oskrbovanje električne razsvetljave in zvoncev, dvigal, telefonov. Poseben oddelček za popravila v precizijski mehaniki.

PARNA pralnica, čistilnica na suho ALBIN BOEGAN barvarnica ulica Farneto šte. 9, Trst.

Ženske, moške in otroške obleke, toaleto, uniforme, prevleka pohištva, preproge, kožuvinu, perje, rokavice itd. itd. se barvajo in čistijo na suh način najnatančneje in najskrbneje po najnižjih cenah v centrali ul. Farneto šte. 9 in tržaških podružnicah ulica dell' Istria št. 12 in ulica Belvedere št. 49 ter v podružnici v Gorici, ulica del Teatro št. 14.

Vino z Brionskih otokov

Glavna zaloga:
Trst - ulica Carlo Ghega šte. 11.
Telefon 15-67.
SPECIJALITETA:
KONJAK BRIONI IN VERMUT.

Kupi naj se edinole v naših prodajalnah, ki se spoznajo po sledeči znamki

Naj se ne da nihče zapeljati po oglaših, ki imajo namen, ponujati pad imenom „Singer“ že rabljene stroje in drugih tvrdk, ker naši stroji se ne dajejo preprodajalcem, temveč jih prodajamo direktno mi sami.
Popravila šivalnih strojev vseh zistemov se izvršujejo takoj. Cene zmerne.
TRST - CORSO št. 20 - TRST
ULICA CARLO GHEGA št. 13.

Zobotehnični ambulatorij Univ. zdravnika Dr. Makso Barry

Ermanno Schultze, I. tehnik.
Trst, ulica Caserma šte. 17, II. nadst.
Posebni zavod za umetne zobe brez ustne plošče. Plombiranje z zlatom, platinom in porcelanom. Vsa dela brez bolečin. Zravnjanje krivo rastočih zob. Zmerne cene.
Sprejema od 9 do 1 in od 3 do 6 popold.

Kadite samo čistilni papir
Cestary
Kaj je najboljši

Trgovci, peki! Drože (kvas) iz odlikovane slovenske tovarne drož, so dosegle dosedaj vsepovsod najboljši sloves. Kvasovnik, naročite pri domači tvrdki, ki vam postreže po konkurentnih cenah. - Prilporečan J. J. SUBIĆ, Trst, G. Vasilij 18

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poročam.
Trst, piazza Caserma št. 2, I. (v lastni palači — v hcd po glavnih stopnjah).

Poštno hranilnični račun 10,004.
Posojila daje
na vknjižbo,
na menice,
na zastave in
na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru.
Eskomptuje trgovske menice.

Hranilne vloge
sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestnje po
4 1/4 %
Večje stalne vloge in vloge na tekoči račun po dogovoru.
Rentni davek plačuje zavod sam. Vlaga se lahko po eno krono.
Oddaja domače nabiralnike (hranilne pušice).

Telofon št. 952.
Ima varnostno celico (safe deposits) za shrambo vrednostnih listin, dokumentov in raznih drugih vrednosti, popolnoma varno proti vlonu in požaru, urejeno po najnovejšem načinu, ter jo oddaja strankam v najem po niskih cenah.
Stanje vlog nad 10 milijonov.
URADNE URE: od 9 do 12 dopoldne in od 3 do 5 popoldne
Izplačuje se vsak delavnik ob uradnih urah.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov.

Izdiranje zobov brez
vsake bolečine
Dr. J. Cermák V. Tuscher
sodobozdravnik konces. zobni tehnik
TRST
ulica della Caserma št. 13, II. nadst.

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem odprl v Trstu, ulica Campo San Giacomo št. 18, (na vogalu ulice del Pozzo)
Podružnico trgovine jestvin in kolonijalnega blaga.
Priporočam se za obilen obisk in beležim z velepoštovanjem **Vekoslav Stepančič**.

IVAN TORRESANI
TRST - ULICA GULIA ST. 32
PRODAJALNA ŽELEZNINE. -- PREDMETI ZA DOMAČO UPORABO; OBRTNI IN POLISKI PREDMETI. -- CENE ZMERNE. -- POSTREŽBA TOČNA.

Avtomobil - Universal
Ferd 16--20 HP
Novi modeli 1913
Pomnoženo proizvajanje. Znižanje ceni 4--6 sedežev K 4800; 2 sedeža K 4300. Landalet 6 sedežev K 6800. Popolna oprava Capote s stranskimi zavosmi, steklo, pet svetilk, generator za acetilenski plin, rog, kilometrski števec in hitromer. Cene veljajo za voze prosto vozilne in colnine v Trstu.
ANTON SKERL,
sodajski izvedenec
Trst, Piazza Carlo Goldoni. Telefon 1734.
Garage: Via dei Bacchi 18. Telefon 2247.

V dobroznani mesnici
Valerio Demarchi
Trst -- Piazza Barriera vecchia št. 9
se prodaja vedno prvovrstno goveje, telečje in kostrunovo, jančje in kokošje meso. Postrežba tudi na dom. CENE ZMERNE.

Lučska urarna
BOGOMIL PINO
Trst, ulica Vincenzo Bellini št. 13
(v prvem nadst. sv. Antona novoga)
Bogat izbor ur, verižic, ovratnih verižic, uhanov, prstanov, napetale itd.
Kvalitetne cene.

Kontoristinjo

Slovenko, z lepo pisavo sprejme takoj tovarna v Pragi. Prosi se za prepise izpričeval iz meščanske in trgovske šole (ne originale, ker se za nje ne garantira) brez pošne znamke, vendar s priloženo sliko. Slednjič se prosi za izrečno dovoljenje starišev, da se sme služba sprejeti. Mesečna plača K 90.—
Vožnja do Prage se povrne.
Tozadevne prošnje pod šifro „D. li-bor 18“ restante, poštni urad Praga 22.

Trgovina jestvin in delikates
CELESTE FURLANI
Trst, via Belvedere št. 57.

Prodaja vedno sveže testenine iz Ilirske Bistrice ter iz drugih sunanjih tovarn. Vino in likerji v steklenicah. Postrežba na dom. Razpošilja se pakete od 5 kg naprej: kave, olja i. dr.
ERNEST KOČEVAR, vodja trgovine.

NAZNANILO.

Čast mi je naznaniti slav. občinstvu, da sem odprl popolnoma novo pekarno v ulici Caserma št. 11, katera je preskrbljena z vaskovrstnim blagom. Kruh vedno svež. Najfinejše vrsti moke. Prepečenci, slaščice, mrzle pijače, kakor tudi vino in likerji. Uljudno se priporoča **ALOJZIJ GULJ,** (prej na trgu Caserma).

Velika zaloga dvokoles
in številnih strojev, gramofonov, orkestronov pri **Batjel-u,**
Gortica, Stolna ulica št. 3 in 4.
Bekaniča delovalca. -- Prodaja za otroke. Cenil franko. Velika zaloga vsakovrstnih strojev rabljenih po ceni!

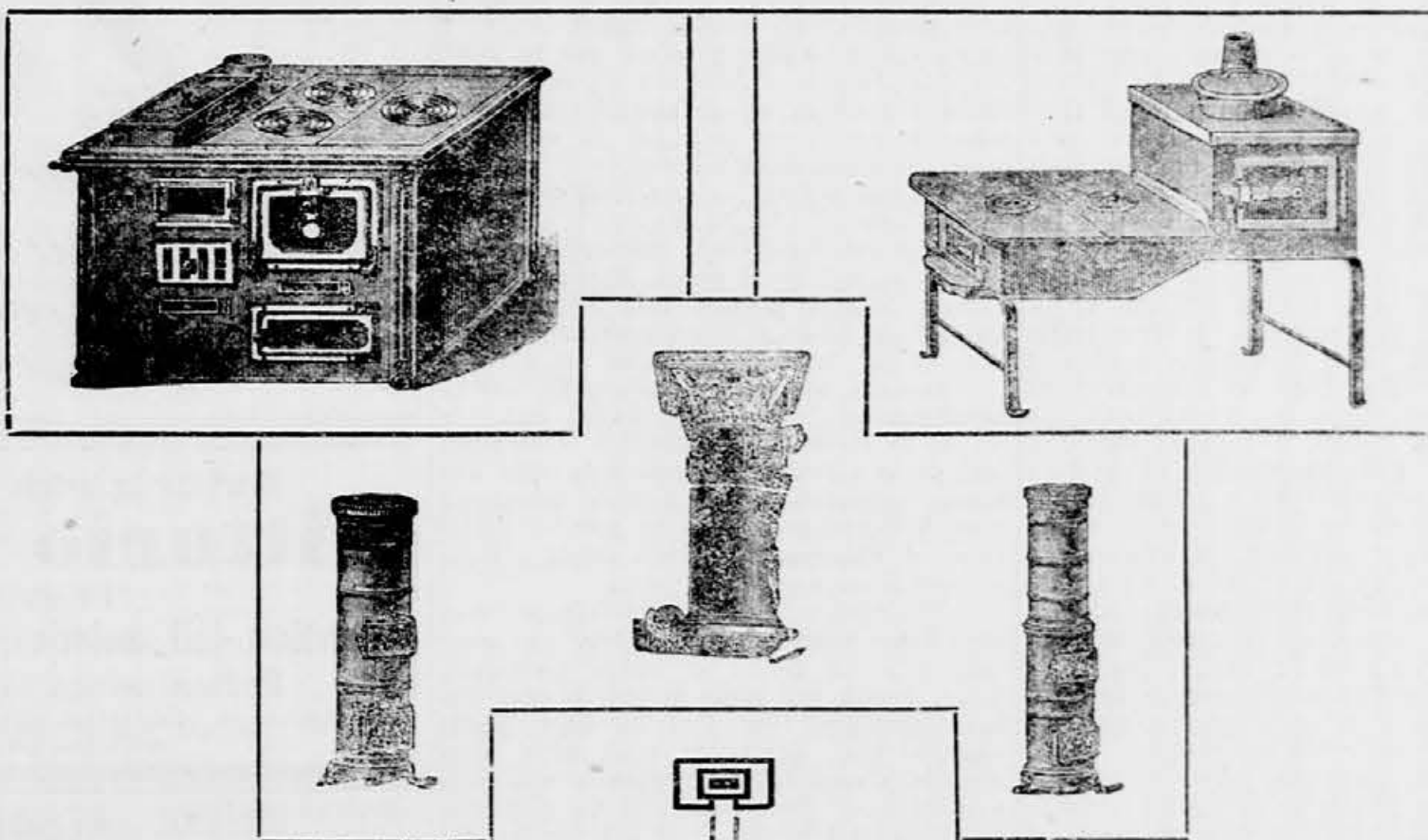
Prva slovenska izdelovalnica mestnih, živalskih in drugih tehničnih za trgovino in obrt, stavbno in umetniško ključavnice.
IVAN REBEK
Celje, Poljska ulica 14
priporoča svoje tehnike. Ceni narazumljivo brezplačno in tržno.

FRAN MALIS
dip. krojač na dunajskem učnem zavodu za prirobovanje, z dovolj. nižejavtr. cam.
TRST, ul. Tor S. Piero 4.
Podružnica v Nabrežini.
Krajačnica, zaloga sukna
Obleke po zmernih cenah
Solidna, vzorna izvršitev

Hans Scheidler
zobotehnik
bivši: prvi zobotehnik **Dr. Ferdinanda Tanzer**
Sprejema od 9--1 in od 3--6.
Trst, Piazza C. Goldeni št. 5 II.

VELIKA ZALOGA ŽELEZNINE in KOVIN

Trst, ul. G. Carducci 26

Štedilniki (Sparherd) vsah oblik in velikosti
Peči iz litega železa in iz blehovine v veliki izberi

Novo blago vedno prihaja.

Kratke suknje . . . od K 20.— naprej
Zimske suknje . . . " " 28.— "
Obleke moderne . . . " " 29.— "
Kožuhi, perilo, kravate in drugo.
Točna, solidna postrežba.

BOHINEC & Co.

Trst, ulica Ponterosso 8, vogal ul. Nuova 13.
Najfinejše in elegantne obleke po meri.

POZORI
Ženske obleke, ranglane, plašče, jopice i. dr. prodajamo radi opustitve po neverjetno najnižjih cenah.
Ne zamudite te redke prilike!

Pozor!

Opoldne in zvečer abonement. Zelo ugodno. Izborna kuhinja in Budjejeviško pivo (brez glavobola). Zmerne cene.

RESTAVRACIJA - HOTEL BALKAN (Piazza della Caserma:)

ment, tu se moramo poravnati. Ta vprašanja so državna vprašanja — je izjavil. In ima do neke meje prav. Principi se morajo tu razpravljati in ugotoviti. Podrobna vprašanja spadajo potem v deželne zbornice. Tu v državnem parlamentu ne bomo razpravljali o tem, ali naj se okraja Marijine Vrti ali Kutnagora obmejita tako ali tako. To je vprašanje, s katerim se ne moremo pečati tu, to spada gotovo v kompetenco deželnega zbora. Ali temeljna vprašanja, tista vprašanja, ki jih je rešiti za vso državo na isti način treba razpravljati in sklepati tu. Saj to je tudi v interesu vseh narodnosti, morda z eno edino izjemo — Nemcem. (Poslanec dr. Reuner: O ne! Zakaj pa?) Zakaj? To povem takoj. Gospod dr. Lodgman je v tem pogledu podal izjavo, ki jih morem jaz povsem podpisati. Rekel je: Dokler se nam ne dovoli narodna pravica samouprave, ne bo več deželnega zbora. Jaz bi mu rekel ta isto glede tržaškega, štajerskega in koroškega deželnega zbora. Ali stvar je taka-le, da govori g. dr. Lodgman le o Češki. Morda misli tudi na druge dežele, ali si ne upa povedati tega, nima poguma, da bi stopil pred gospode na Štajerskem in Koroškem in jim povedal: Kar zahtevamo mi tu na Češkem, moramo dati vsim manjšinam, Slovencem na Štajerskem in Koroškem in Italijanom na Tirolskem! Oa mi ali morda tako — smatram ga za tako poštenega in dostojnega; ali v zvezi temu nima poguma, da bi rekel to. Kajti, ko bi si upal to, potem bi ga nemški Nationalverband ne trpel več dolgo v svoji sredi, posebno pa gospodje iz alpskih dežel bi najenergičnejše protestirali proti temu, kakor se že sedaj razgrevajo in grome proti temu po časopisih, da bi se nemško-česke postulate mutatis mutandis uveljavilo tudi za alpske dežele. Ko nam je torej gospod dr. Lodgman že tako lepo govoril za svojo idejo in nam hotel pridobiti zanjo — kar niti ni bilo potrebno, ker že stojimo na tem stališču — bi mu pa mi svetovali, naj se obrne najprej do gospodov svojih tovarišev v klubu in naj tam poskuša svojo srečo; uverjen sem, da pojde potem stvar tudi veliko lažje. Kajti pravim čisto odkrito — rekel sem že to enkrat v tej zbornici — da mi, posebno mali narodi, ne moremo nikakor dopustiti, da bi se to vprašanje rešilo le v eni deželi in da bi v drugih deželah ostajali še nadalje čisto enostavno heitlje in sužnji. O ne! Čim bi se to vprašanje rešilo enkrat na Češkem, bi mi niti ne prišlo več do tega, da bi se bavili z nami; potem bi imeli mi tudi veliko težavnejše stališče.

(Pride še.)

Domače vesti.

Skrajna brezvestnost. Drugače se pač res ne more imenovati način, kako ravna laško-liberalna kamora, ki gospodari na tržaškem mestnem magistratu, pri nameščanju ljudi v občinskih zavodih. Domača nima tu nikake pravice več. Naj prosil za službo še tako dobro kvalificiran domačin — Slovenci so seveda izključeni že kar naprej popolnoma — in naj jo le med prosilci kak renjiko, je popolnoma gotovo, da dobi službo renjiko, ne pa domača, če je tudi ta celo vnet pristavil vladajoče laško-liberalne kamoraške stranke. Renjiko ima na vsak način absolutno prednost, in si ni mu treba nikakega dokaza o takim svojem prejšnjem življenju, da bi bil vreden javne službe; dovolj je, da je renjiko. To nadomestuje vsa usposobljenost in pravstvena izpričevala. Tako pa je tudi potem mogoče, da se v Trstu sprejemajo v občinsko službo renjikolski — lumpje, ne da bi gospodje na magistratu le zmignili z mezinom. Evo dokaza:

Prošli teden je prišel iz Italije v Trst 23letni Gregor Secchi, ki je rodem iz Ipliza v laški Furianji. Secchi je iskal službe in v par dneh jo je tudi imel: namestili so ga kot strežnika v mestni blazinici. Naj bi bil prosil za to službo domačin, ki bi drugič moral pogledati od lakote kakor pes na cesti, pa bi je ne bil dobil. Dobil jo je pa takoj renjiko, seveda ker je renjiko. Toda to še ni vse!

Kako brezvestno, naravnost zločinsko brezvestno se oddajajo občinske službe, se pa vidi iz sledečega. Nihče ni namreč vprašal, kdo je ta Secchi in s čim se je bavil. Vsa njegova sposobnost in poštenost je bila dokazana z njegovim renjikolstvom. Toda pred par dnevi je dobila tržaška policija od kraljevega italijanskega sodišča v Saluzzo v Piemontu poziv, naj aretirajo v Trstu nekoga Gregorja Secchija, ki je pobegnil iz Italije, ker bi bil moral odrediti kazen štirimesečne ječe, v katero je bil obsojen pred imenovanim sodiščem zaradi — tatvine! Tržaška policija je torej aretirala komaj nameščeneega novega tržaškega občinskega uslužbenca Gregorija Secchija in ga je odposlala preko meje, da tamkaj odsedi svojo kazo.

Tako torej! Za renjikolskega lumpa, tatu, lopova, ki je pobegnil čez mejo semkaj, da bi se odtegnil zasluženi kazni zaradi tatvine, zanj je imela tržaška občina takoj pripravljeno mesto; nima pa prostora nikjer za stotine in stotine, da, ti sočo brezposelnih domačih ljudi! Pa naj reče potem še kdo, da tako počenjanje ni brezvestno! Da ni morda zločinsko brezvestno!

Pa potem se drznejo še razni Pitaki kričati o krivicah, ki se gode renjikolom v Trstu, potem se še nahajajo ljudje, ki bi radi preprečili izvršitev namestitvevalnih odlokov, ki naj bi vsaj v najmanjši meri obvarovali Trst popolnega potopa v renjikolski povodnji. Če se dogajajo pri nameščanju občinskih uslužbenecv take lumparije, kakor se je zgodila v zgoraj navedenem slučaju, potem ne moremo reči drugega, nego to, da je skrajni čas, da vzame vlada v roke pravi bič ter z njim požene čez mejo ne samo razne Secchije, temveč prav tako njihove kamoraške zrodake in njihove diplomatske prijatelje, drugače bomo v Trstu kmalu tako desleč, da bo pri nameščanju občinskih uslužbenecv v Trstu edino mero dajala le visokost kazni, ki jo je kdo zaslužil v Italiji. Čim večji lump, tem boljša služba!

Menda bo potem zadovoljen tudi gróf Berchtold, kajti odnošaji med Avstrijo in Italijo bodo tedaj gotovo najboljši!

Tekmovalna vrsta slovenske Sokolske zveze, ki je tekmovala na mednarodni tekmi v Parizu, nastopi v soboto, dne 29. t. m. v Trstu v gledališki dvorani Narodnega doma.

Passivna restinca? Prejeli smo: C. kr. državni uradniki in uslužbeni prosijo vlado že petnajst let, da naj jim poviša plače, da bodo imeli vsaj toliko, da se bodo usjedli enkrat na dan kruha do stiega. Petnajst let prosijo in moledujejo. Vlada pa se za vse te prošnje niti ne zmeni. Če postanejo prošnje glasnejše, se vlada izgovarja, da nima denarja, ker da ga je požrla okupacija Bosne in Hercegovine, Sandžak, Albanija itd. Tako ostaja vse pri starem in mi stradamo dalje.

Vsi ljudje na svetu imajo pravico do življenja, samo državni uradniki in uslužbeni je nimajo, ker če bi jo imeli, bi jim ne bilo treba stradati. Koliko slučajev je, da družine s petimi ali šestimi otroci stanuje v eni podstrešni sobici, kjer leže vsi skupaj. Je li to človeško? In če je stanovanje tako, kakšna more biti šele njihova hrana? Najzadnji delavec, ki čisti kanale, ima boljše urejeno življenje, kakor c. kr. državni nameščenci. Kako more iti človek vendar z veseljem v službo in imeti ljubezen do dela, ki mu ga nalaga tista vlada, ki mu je tako kruta mačeha! Lačen in stradan, meter dolga čez glavo, mora upirati v tla oči, kadar gre po cesti, ker vsaka druga oseba, ki jo sreča, je njegov upnik. Človeka se mora polasčevati obup!

Po vsem svetu se je raznesel glas, kako avstrijski državni nameščenci zastopajo orosijo vlado, da naj jim da kruha, in cela Evropa se čudi, kako je vendar mogoče, da Avstrija, ki je tako velika in mogočna država, pušča stradati svoje nemeščence. Tistim velikim gospodom bodi zaklicano: Zadosti smo trpeli lakote, zadosti smo stradali, dajte nam kruha! In če nimate usmiljenja do nas, imajte ga vsaj do naših otrok, ki so pol nagi in lačni stegujejo roke k nam, da naj jim damo kruha; in mi jim ga ne moremo dati, ker ga — nimamo. Avstrija! Tako velika, mogočna država in — pasivna resistenca, državnih nameščencev! Koleza vse državne uprave se groze ustaviti; in to da priberačimo skorjo kruha svojim lačnim otrokom! Zalostno!

Poštna vest. Ker je odpotovala nadvojvodinja Marija Jožefa iz grada Miramar, sta se dvorni poštni in brzojavni urad ter telefonska centrala Miramar grad zopet zatvorila.

Tržaška mala kronika.

Trst, 24. novembra.

Tatvine. Sročil je stala neka gospa na Corsu in ogledovala stvari, ki so razstavljene v izložbi neke tamkajšnje trgovine. V roki pa je držala ročno torbico. Zaverovana je bila tako zelo v izložbo, da ni opazila, da se je jej približal nekdo, ki mu je bila zelo všeč njena torbica. Naenkrat je začutila, da je nekdo izrgal torbico iz roke. Prestrašila se je tako, da je skoraj omedlela. V tem pa je ta že izginil in z njim seveda tudi torbica, v kateri se je nahajalo nič manj nego 125 K denarja. Tat je opravi tvoj prav dobro. Gospa je tatvino ovadila policiji.

Ko je bila odsotna družina gostilničarja Frana Zulianija, je vdrl v njegovo stanovanje v ul. Capitelli št. 8 neznan tat in je ukradel tamkaj iz neke škrinice razne dragocenosti, vredne okrog 600 K. Ko je Zulianijeva hči prišla domov, je bil tat še v stanovanju, toda smuknil je hitro k oknu, ga odprl in skočil na dvorišče. Dekle se je tako prestrašila, da ni mogla niti klicati na pomoč, in v tem je tat srečno odnesel pete, ne da bi ga bili izpoznali.

Nepoboljšljiv nasilnež je 36letni Anton Poderžaj, ki ga imenujejo „sussuro“ in je znan vsemu Trstu, posebno pa policiji in

sodišču kot zlikovec, ki ga mu ni kmalu para. Poderžaj roma iz zaporov in zapor, a kadar je prost, se mu ne ljubi delati, da bi se preživljal, temveč je to že dalje časa sem prepuščal svoji priležnici, neki vdovi Tereziji Wanitzek, ki stanuje v ul. della Fonderia št. 2. Sedaj je bil Poderžaj nekaj časa zopet brez posla, to se pravi, da je bil prost, ne pa v zaporu in zato je pridno zahteval od Wanitzkove, naj mu preskrbuje denarja. V nedeljo ponoči je prišel k njej in zahteval, naj mu da denar. Ker pa se mu je ženska uprla, jo je začel pretepati, da jo je ranil. Poškodba sicer ni bila težka, a vendar je bilo dovolj, da so Poderžaja aretirali. Vendar pa so ga izpustili pozneje. Aretacija je Poderžaja tako razkajala, da se je sklenil maščevati nad Wanitzkovo. Danes dopoldne je prišel v njeno stanovanje in jej je, vihteč v roki pilo, grozil, da jo usmrti. Ženska je začela klicati na pomoč, narkar je prišel stražnik, ki je nasilneža zopet odpeljal v zapor.

Ker so odpirali poštno zavoj Na parniku dubrovniške parobrodne družbe „Zetosa“, ki je pripil iz Barija preko dimatinskih pristanišč, so na ovadbo kapitana aretirali štiri osebe ladijskega moštva, ki so odpirali poštno zavoj.

Izgnanci. Tržaška policija je izgnala iz Trsta sledeče „poštenjake“: Anton Navs, star 33 let, iz Novare, brez posla, aretiran zaradi hudodejstva oskrumbe. V Italiji je bil obsojen zaradi goljufije in tatvine ter tudi zaradi oskrumbe.

Jakob Mucin, star 25 let, iz Rimasi, mornar, ovaden zaradi telesne poškodbe in obsojen zaradi prestopka proti telesni varnosti.

Nikola Sušan, star 19 let, iz Pliškega na Hrvaškem, zidar, stanujoč v ulici Riborgo št. 35, kaznovan zaradi tatvine.

Peter Vasquez, star 56 let, iz Cerchije v acquirski provinciji, dninar, stanujoč v ul. della Fabbrica št. 5, ovaden zaradi nevarne grožnje in nošnje zavrtnega orožja, obsojen zaradi prestopka proti telesni varnosti.

Erna Massaro, stara 28 let, iz Vigonze v padovanski provinciji, obsojena zaradi tatvine in tajne prostitucije.

Gregor Secchi, star 23 let, iz Ipliza v laški Furianji, uslužbenec v mesini blazinici, obsojen v štirimesečno ječo zaradi tatvine v Italiji, odkoder pa je pobegnil, preden je odsedel kazen.

Albia Marchia, star 30 let, iz Casana pri Veroni, dninar, stanujoč v Čarbovi Zg. št. 112, ima v Italiji odsedeti kazen zaradi ponarejanja vina.

Ernest Saita, star 27 let, iz Villagrazie v Siciliji, trgovec, stanujoč v ul. Giuseppe Gatteri št. 4, obsojen tu zaradi sleparske krade.

Peter Batagala, star 23 let, iz Breście, kovač, stanujoč v ul. Pozzo del mare št. 5, je bival v Trstu pod napačnim imenom Cesarja Cumarja in bil obsojen tu na 18 mesecev zaradi tatvine. V Italiji je bil obsojen tudi zaradi tatvine v triletno ječo.

Slovensko gledališče

v Trstu.

V nedeljo popoldne se poje poslednjkrat v tej sezoni krasna Andranova opereta

„PUNČKA“

Ta opereta je tudi primerna za otroke. Cene so znižane.

Zvečer se uprizori prvič na našem odru krasni igralec Hermana Sudermanna

„SREČA V ZATIŠJU“

Ta igralec spada med najboljše svetovne zgodovine. Predstava je v abonementu. Vstopnice in sedeži so v razprodaji pri dnevnem gledališču blagajni v „Narodnem domu“ (glavni vhod).

Društvene vesti.

Tretje predavanje se bo vršilo v Slovenski Citelnici, kakor smo javili že meseca oktobra, v soboto, dne 29. novembra, in sicer bo predaval g. dr. Egon Staré o mojstru Janu Husu in Janu Žšk. — Predavatelj nas popelje s tem predavanjem v najslavnejšo dobo zgodovine češkega naroda.

Pevsko društvo „Ilirija“ pri Sv. Jakobu sklicuje za danes, v sredo, 26. t. m., ob 8 zvečer v svoje pevске prostore na zelo važen sestanek vse podpornice člane, kakor tudi vse sedanje in bivše pevke in pevce. — Pridite vsi tisti, ki čutite, da bi lahko pomogli s svojo navzočnostjo in navštom rešiti in podpreti to, tako važno za Sv. Jakob, a sedaj razpadajoče, nekdanje cvetoče društvo.

„Sokol“ pri Sv. Jakobu priredi v nedeljo, 30. t. m. ob 10 dopoldne v dvorani „Dei. kon. društva“ predavanje. Predavati bo brat Jeržek o predmetu: „Slovenski Sokoli na mednarodni tekmi v Parizu“. Člane in prijatelje Sokolstva vabimo na udeležbo v čim večjem številu. Vstop brezplačen in dovoljen vsakomu.

Nar. delavska organizacija.

Skupna postiljonov NDO sklicuje za jutri, v četrtek, točno ob 9 zvečer društveni

shod v „Kons. društvu“ v Rojšanu. Dnevni red: 1. Naša intervencija in odgovor gosp. Dolenca, 2. Slučajnosti. Govori tov. dr. Sosič. Postiljon, potreben je, da se tega shoda vsi udeležite.

Današnji sestanek podružnice NDO v Sv. Križu se ne bo vršil v gostilni pri Košuti, ampak v društvenih prostorih podružnice.

Posredovalnica dela NDO. Delo išče mizar.

Druge slovenske dežele.

Gledališko društvo na Jesenicah uprizori kot prihodnjo predstavo „Vstajenje“, drama v 5. dejanjih; po romani L. N. Tolstega spisai Bataille. V glavni ulogi Katjuše gostuje prvič na našem odru priznana tragedijka, gospa Stefanija Dragutinovičeva, članica slovenskega gledališča v Trstu. Gospa Dragutinovičeva je igrala že na vseh velikih odrih na slovenskem jugu in žela povzodi veliko pozornost. Svojo občinstvo opozarjamo že danes na izredni umetniški vžitek, ki ga bo audila ta predstava obiskovalcem gledališča.

Mali oglasi

Trgovino jestvin prodam radi družinskih razmer, deloma obročno. Naslov pove Ina. odd. Edinosti pod šte. 2812

Mebilirana značna sobica se odda v ul. della Guarisa 27. IV., levo. 2808

Tovarna sodavode išče kučijaža — Prednost imajo oni, ki so že bili v kakšni tovarni. Naslov na Ineratni oddelk Edinosti pod šte. 2811. 2811

Izurjen mladenič iz Bolgarake išče delo kot sofer, elektrotehnik, maš. nist ali slično. Ima dobra spričevala. Prijazne ponudbe pod Velko Petrof na Ineratni oddelk Edinosti. 2855

Cepljene trte I. vrste naročite dokler jih je še v zalogi! Cenik na razpolago. Forčič i drug., trtica, Komen. 2679

Ljudska kuhinja in kavarna s dekretom se po ceni proda radi odpotovanja. Pojava: Via Giuliani 32. 2794

Dve sobi (tik) lepo meblirani se oddata. Ul. Romagna 4, IV. nadst. 2773

Gospodična vešča slovenske in nemške stenogratije išče službe v kaki pisarni. Najraje pri odvetniku. Prijazne ponudbe pod „STENOGRAFIJA“ šte. 2777. 2777

Gospodična išče službe kot prodajalka ali blagajničarka. — Naslov: ulica Conti šte. 40, tobakarna. 2802

Išče se meblirana soba s kuhinjo v bližini Šklednja, Sv. Jakoba ali Sv. Ani. — Prijazne ponudbe pod „J. J. 21“ na Ineratni oddelk Edinosti. 2801

Išče se kmetijska v najem ali pa služba z družino za oskrbnika. — Naslov pove Ineratni oddelk Edinosti pod šte. 2742. 2742

V Gorici se proda dvor c (vila) 5 sob, kuhinja, podstrešje, klet, terasa, vrt, evorikče, hleva za prečes in perutino, dobro obdelano zemljišče v prijazni legi s krasnim razgledom, 12 minut oddaljeno od mesta. — Naslov pove Ineratni oddelk Edinosti. 2728

PRIPREDITVE IN ZABAVE.

Plesna šola v nedeljo od 3 in pol do 6 popoldne v dvorani „Konsumnega društva“ pri Sv. Jakobu. Plesni venček od 7 do 11 ure zvečer 2809

Tango — Vsi oni, ki se žele učiti ta najnovejši, veščji ples, ki je bil v vseh e rop-skih družbah z največjim zanimanjem sprejet, naj se blagovole zglatviti v torek in petek zvečer v plesni šoli v dvorani „Konsumnega društva“ pri Sv. Jakobu. Bi z jak in Bonano. 2796

PRPOROČLIVE TVROKE.

Ivan Germek (nasledn. Ribarič) priporoča zalogo vsakovrstnega oglja drv in petroleja po nizki ceni. Pošljite tudi na dom. Trst, ulica Squero nuo o 15, telefon 2243 2803

Lozer Ivan, klepar priporoča občinstva svoj delavnico s prodajo vsakovrstnih kleparskih izdelkov. Izvršuje vsako naročilo in popravo v delavnici ali izven po zmernih cenah. Ulica Sette Fontane št. 34. — Svoji k svojim! 2440

Pohišstvo in tapetarije po že znano nizkih cenah, katere se ne dobi drugje. Spalne sobe in vsakovrstnega lesa, rezane od 380 kron naprej. Jodine sobe od 440 kron naprej. Nova zaloga S. ERD, ul. Squero nuovo 7, I. nadst. na strani poštna palača. Po dogovoru olajšanje plačovanja. 1468

Knjigovoznica ANTON REPENSEK je edina slovenska knjigovoznica v Trstu, ulica Cecilia št. 9. — Izdeluje vsa knjigovozska preprosta in fina dela točno in po konkurenčnih cenah. 1760

Rudolf Bonnes Trst, ulica San Zennone št. 17. priporoča cenjenemu občinstvu svojo **TAPETARSKO DELAVNICO**. Izvršuje vsakovrstna fina in navadna dela, ki spadajo v to stroko Delo solidno. Cene zmerna. 1803

Fotograf Antona Jeržica nastov: Trst, ul. delle Poste 10; Gorica, Gospotina ulica 7. 4444

Medena obešala za zavese, št. 3-50 — Potrebščine zmaltirane in iz aluminija, leseni predmeti in železine za domačo uporabo, po cenah, da se ni bati konkurence. — Obrnite se samo do Umberto Cesca, ulica Caserma št. 14. 1682

Najboljša in najlepša lasujarska dela se izvršujejo v frizerskemu salonu And. ROJIC-a v Trstu, Acquedotto 20. Izpadi lajše se kupujejo in izdelujejo se vsakovrstna dela. Dobra in točna postrežba. Oglj dajte si izložbo, da se prepričate. 1851

Kupujem železo, stare kovine: Anton Cerneca Trst, ulica Olmo št. 14. 1855

PROSPEKT.

5 % davka prosto izposojilo kralj. glavnega mesta PRAGE iz leta 1913 v nominalnem znesku K 25,000.000.—

Na podlagi sklepa mestnega kolegija od 5. julija 1913, odobritve deželnega odbora kraljevine Češke od 23. julija 1913 št. 77.436/VI in sklepa mestnega sveta od 10. oktobra 1913 izda kraljevo glavno mesto Praga 5 % izposojilo v nominalnem znesku K 25,000.000.—

Izkupilec tega izposojila porabiti se ima v naslednje namene: v asanacijske svrhe, v dokončanje podvzetih, deloma državno subvencioniranih obrežnih in mostnih zgradb, v šolske namene, in sicer za stavbo novih ljudskih šol v Libnju in Holešovicah in za prezidavo nekaterih šolskih poslopij, nadalje kot prispevek kralj. glavnega mesta Praga k skupnemu vodovodu Karany-Praga in predmestja, za zgradbo hladilnice in klavnice v osrednji klavnici, za razširjenje vodovoda v mestu, za zgradbo rezervoarja in sesalnice v Střešovicah, nakup zemljišča za rezervoar v Libnju, kojo zgradbo ima v smislu pravil skupnega vodovoda izvršiti izključno mesto Praga, za plačilo ostanka gradbenih stroškov mestne hiše in mestne sirotišnice, za zgradbo mestnega skladišča, kot kritje kupnine utrbenih zemljišč in nakup potrebnega sveta, za zboljšanje prometnih sredstev, za napravo pokopališča v Hostivařu in Dablicah in za provedbo kanalizacije.

Izposojilo se obrestuje po 5 % v polletnih dne 1. februarja in 1. avgusta posticipativno dospevajočih obrokih in je v smislu priloženega amortizacijskega načrta v nominalni vrednosti vračljivo v 50 letih, počenši s 1. februarjem 1915 potom vsakoletnih izžrebanih anuitet, ki ostanejo glede obresti in kapitala v približno istej višini.

Kralj. glavno mesto Praga si pridruže pravico izžrebat počenši z letom 1924 v tem ali onem letu po načrtu določenega amortizacijskega obdobja kadarkolisibodi zadolžnic tudi za višji znesek, kakor je v načrtu določen, ali pa tudi vse še ne izžrebane zadolžnice polletno odpovedati in prinoscu izplačati s polno nominalno vrednostjo.

Za redovito plačevanje obresti in glavnice tega izposojila jamči kr. glavno mesto Praga z vsem svojim premoženjem in nepremičnim premoženjem in postavno pripadajočimi jej dohodki.

Glavnica in obresti zadolžnic se bodo izplačevale proste vsacega sedanjega ali kasnejšega davka ter plačuje kr. glavno mesto Praga vse take davke, posebno pa rentni davek z vsemi pripadki iz svojega.

Koleke in neposredne pristojbine k tem zadolžnicam in obrestnim nakaznicam, v kolikor niso vsled zakona od 25. marca 1902 dr. z. l. št. 70 teh oproščene, plačuje mestna občina.

Kr. glavno mesto Praga zaprosi kotiranje izposojila na dunajski borzi in praški blagovni in efektni borzi.

Zadolžnice tega izposojila izdajo se v

500 kosih serija A à K 10.000.—	...	K 5,000.000.—
1200 „ „ B „ 5.000.—	...	„ 6,000.000.—
4000 „ „ C „ 2.000.—	...	„ 8,000.000.—
4800 „ „ D „ 1.000.—	...	„ 4,800.000.—
1200 „ „ E „ 500.—	...	„ 600.000.—
3000 „ „ F „ 200.—	...	„ 600.000.—
14700 kosih v skupnem znesku	.....	K 25,000.000.—

posamezni kosi posameznih serij od A-F so numerirani s tekočimi številkami in začenja vsaka serija s št. 1.—

Zadolžnice se glasijo na prinosca, so datirane s 20. decembrom 1913, izdelane v češkem, nemškem in francoskem jeziku in imajo faksimilne podpise župana, podžupana in enega člana mestnega sveta, kakor tudi lastnoročni podpis uradnika mestnega knjigovodstva. Zadolžnice imajo 20 polletnih, dne 1. februarja in 1. avgusta vsakoletno posticipativno dospevajočih obrestnih nakaznic in obnovilni list. Prva obrestna nakaznica dospe dne 1. februarja 1914 v plačilo.

VABILO K SUBSKRIPCiji.

Nanašajoč se na predstojeci prospekt predloži se znesek od K 25,000.000 nom. 5 % davka prostih delnic zadolžnic kr. glavnega mesta Praga v subskripcijo. Subskripcija se vrši dne 2. decembra t. l. pri nastopnih zavodih:

podružnici Anglo-Avstrijske Banke v Pragi in njeni središnji na Dunaju. Češki eskomptni banki v Pragi.

Nižje-Avstrijski eskomptni družbi na Dunaju.

C. k. priv. češki Union banki v Pragi podružnici c. kr. priv. avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Pragi in njeni središnji na Dunaju

podružnici c. kr. priv. avstr. Laender banke v Pragi in njeni središnji na Dunaju,

Dunajskemu bančnemu društvu, podružnici v Pragi in njeni središnji na Dunaju,

Živnostenski banki v Pragi, pri njeni podružnici na Dunaju in pri vseh njenih podružnicah in komanditkah tega zavoda

ob navadnih uradnih urah in pod naslednjimi pogoji:

1. subskripcijska cena znaša:
a) za vezane kose, to je kose, ki se jih zaveže subskribent po dodelitvi in plačilu v določenem roku pustiti v hrambi pri prijavnem mestu do 2. junija 1914 K 95/25.

Obresti se izplačujejo prinoscem proti izročitvi vsakočasno dosepele obrestne nakaznice.

Žrebanje zadolžnic se vrši počenši od 1. 1914 dalje vsako leto dne 1. avgusta v kr. glavnem mestu Praga javno v smislu na zadolžnicah natisnjene načrta in sicer tako, da se vlože vse dotlej še ne izžrebane številke v žrebalno urno ter so tako deležne žrebanja neglede na njih nominalno vrednost. Ako se vsled nominalne vrednosti kake izžrebane številke prekorači v izžrebanje določena skupna svota, se ima to številko izločiti in po končanem žrebanju položiti v urno.

Številke izžrebanih zadolžnic, kakor tudi morebitne odpovedi se objavi v praških uradnih listih in v „Wiener Zeitung“.

Izplačilo delnih zadolžnic se izvrši s polnim nominalnim zneskom 6 mesecev po njih izžrebanju oziroma po njih odpovedi v roke prinosca proti povrnitvi zadolžnic in k tem spadajočih obrestnih nakaznic, ki do tedaj še niso zapadle ter obnovilnih listov.

Po izplačiluem roku preneha vsako obrestovanje ter se manjkajoče, šele po tem roku dospevajoče obrestne nakaznice od glavnice odračunajo.

Zapadle obresti zastarajo po treh letih, zapadle zadolžnice pa po 30 letih, računajoč od dneva zapadlosti v prid kr. glavnega mesta Praga.

Obrestne nakaznice, kakor tudi izžrebane in odpovedane zadolžnice je mogoče unovčiti pri glavni blagajni kr. glavnega mesta Praga ali pa pri naslednjih bankah:

podružnici Anglo-Avstrijske banke v Pragi in pri njeni središnji na Dunaju;

Češki eskomptni banki v Pragi,

Nižje-Avstrijski eskomptni družbi na Dunaju,

C. kr. priv. češki Union banki na Dunaju,

podružnici c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Pragi in njeni središnji na Dunaju,

podružnici c. kr. priv. avstr. Laender-banke v Pragi in njeni središnji na Dunaju,

Dunajskemu bančnemu društvu, podružnici Praga v Pragi in njeni središnji na Dunaju,

Živnostenski banki v Pragi in njenih podružnicah na Dunaju, Trstu i. t. d.

Premoženje kr. glavnega mesta Praga je znašalo 31. decembra 1911:

Aktiva:	
Blagajna	K 2,402.333-30
Terjatve	„ 65,879.824-73
Nepremičnine	„ 170,978.812-45
premičnine, material in inventar	„ 8,299.917-80
Vrednost užtkov	„ 8,265.558-63
	K 255,826.446-91
Pasiva:	
Izposojila	K 166,897.262-01
Razne obveznosti	„ 45,304.223-70
Saldo kot čisto premoženje	„ 43,624.961-20
	K 255,826.446-91

PRAGA, dne 17. novembra 1913.

Za kraljevo glavno mesto Praga

župan:

Dr. GROŠ l. r.

Podružnica Anglo-Avstrijske banke v Pragi. Češka eskomptna banka v Pragi. C. k. priv. češka Union banka v Pragi. Podružnica c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Pragi. Podružnica c. k. priv. avstr. Laender banke v Pragi. Živnostenska banka v Pragi. Dunajsko bančno društvo, podružnica v Pragi.

Anglo-Avstrijska banka na Dunaju. Nižje-Avstrijska eskomptna družba na Dunaju. C. k. priv. avstr. kreditni zavod za trgovino in obrt na Dunaju. C. kr. priv. avstr. Laender banka na Dunaju. Podružnica Živnostenske banke na Dunaju. Dunajsko bančno društvo na Dunaju